

זוהר היומי

זוהר בראשית – דף כ"א ע"א

פרשת בראשית

◆ הקטע מתחיל בדף הקודם (כ ע"ב) ומסתיים בדף זה ◆

טקסט הזוהר

רְשׁוּ לְאַסְתַּכְלָא בְּטוֹפְרִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת דְּהָא נְהָרִין מִהֵוּא שְׂרָגָא וְנְהָרִין מִהֵוּא אֵשׁ לְשִׁלְטָאָה.

תרגום לעברית

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמָּאֲרֹת. זֶה מָאֹר וְזֶה מָאֹר. מִשּׁוּם כִּן אוֹתָם מָאֹרֹת שְׁעוּלִים לְמַעַלָּה נִקְרְאִים מָאֹרֵי אוֹר, וְאוֹתָם מָאֹרֹת שְׁיָרְדוּ לְמַטָּה נִקְרְאִים מָאֹרֵי אֵשׁ, שְׁהֵם דְּרָגוֹת לְמַטָּה וְשׁוּלְטִים כָּל יְמֵי הַחֹל. וְעַל כֵּן, כְּשֶׁהַשַּׁבַּת יוֹצֵאת, מְבָרְכִים עַל נֵר, שְׁהָרִי נִתְּנָה לָהֶם רְשׁוּת לְשִׁלְטָא. הָאֶצְבָּעוֹת שֶׁל כֵּן אָדָם הֵם סֹתֵר שֶׁל דְּרָגוֹת וְסוּדוֹת שֶׁלְמַעַלָּה, וַיֵּשׁ בָּהֶם פְּנִימִיִּים וְאַחֲרִיִּים. אַחֲרִיִּים הֵם לְחוּץ, וְהֵם רָמְזוּ לְצִפְרָנֵי הָאֶצְבָּעוֹת. וְלִכְּנָן יֵשׁ רְשׁוּת לְהַסְתַּכְלָא בְּצִפְרָנִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת, שְׁהָרִי מְאִירִים מֵאוֹתוֹ הַנֵּר וּמְאִירִים מֵאוֹתָהּ אֵשׁ לְשִׁלְטָא.

טקסט הזוהר

אֵלִין אֶתְחַזֵּיין, אֶצְבָּעֵן לָגוּ לֹא אֵית רְשׁוּ לְאַתְחַזֵּיִיא בְּהֵוּא שְׂרָגָא דְּהָא מְלַעִילָא נְהָרִין וְאַקְרוּן פְּנִימִיִּים וְרָזָא דָא וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרִי וּפְנִי לֹא יֵרָאוּ. דִּלָּא יִסְתַּכְלָא בְּרִנְשׁ בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת בְּאֶצְבָּעֵן לָגוּ בְּשַׁעְתָּא דְּאָמַר בּוֹרָא מָאֹרֵי הָאֵשׁ. (שבת ל"ג) וְרָאִיתָ אֶת

אֲחוּרֵי אֱלִין פָּנִים דְּלִבְר דְּאַתְרִמִּזוּ בְּטוּפְרֵי. (שם) וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ אֱלִין אֶצְבָּעוֹן לָגוּ. אֱלִין
שְׁלִטִי בְּשַׁבְּתָא וְאֱלִין שְׁלִטִי בַּחֹל.

תרגום לעברית

אֵלֶּה נִרְאִים. אֶצְבָּעוֹת שֶׁל בְּפָנִים אֵין רְשׁוֹת לְהִרְאוֹת בְּאוֹתוֹ נֵר, שְׁהֵרִי מְלַמְעָלָה מְאִירִים
וְנִקְרָאִים פָּנִים פְּנִימִיּוֹת. וְזֶה סוּד וְרֵאִיתָ אֶת אֲחוּרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ. שְׁלֹא יִסְתַּכֵּל בֶּן אָדָם
בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת בְּאֶצְבָּעוֹת לְפָנִים בְּשַׁעָה שְׁאוּמֵר בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ. וְרֵאִיתָ אֶת אֲחוּרֵי -
אֵלֹו פָּנִים שֶׁל בַּחוּץ שֶׁנִּרְמְזוּ בְּצַפְרָנִים. (שם) וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ - אֵלֹו הָאֶצְבָּעוֹת לְפָנִים.
אֵלֶּה שׁוֹלְטִים בְּשַׁבְּתָא, וְאֵלֶּה שׁוֹלְטִים בַּחֹל.

טקסט הזוהר

וּבְיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט בְּלַחֲדוּי בְּאַנּוֹן פָּנִים פְּנִימָאִין עַל כּוּרְסֵי (ה)
יְקָרִיָּה וְכִלְהוּ אֶתְכַּלִּילֵן בֵּיהּ וְשְׁלִטְנוּתָא דִּילֵיהּ אִיהוּ. וּבְגִין כֹּה אַחֲסִין נִיחָא לְכָל עֲלָמִין.
וַיִּרְתִּין יְרוּתָא דִּיוֹמָא דָּא עָמָא קְדִישָׁא דְּאַקְרוּן עָמָא חַד בְּאַרְעָא. מְאוּרֵי אֹור מְסֻטָּרָא
דְּמִינָא דְּאִיהוּ אֹור קְדֻמָּאָה דְּהוּה בְּיוֹמָא קְדֻמָּאָה. דְּבְיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא נִהְרִין אַנּוֹן מְאוּרֵי
אֹור בְּלַחֲדוּיָהוּ וְשְׁלִטִין. וּמִנֵּיהּ נִהְרִין כִּלְהוּ לְתַתָּא.

תרגום לעברית

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט לְבָדוּ בְּאוֹתָם פָּנִים פְּנִימִיִּים עַל כִּסֵּא כְבוֹדוֹ, וְכָל
נִכְלָלִים בּוֹ וְהַשְׁלִטוֹן הוּא שְׁלוֹ. וְלִכְּן מוֹרִישׁ מְנוּחָה לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וַיּוֹרְשִׁים יִרְשָׁה זוֹ
הָעַם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁנִּקְרָאִים עִם אֶחָד בְּאַרְץ. מְאוּרֵי אֹור מִצַּד הַיָּמִין שֶׁהוּא אֹור רֵאשׁוֹן
שֶׁהָיָה בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן. שְׁבָיוֹם הַשַּׁבָּת מְאִירִים אוֹתָם מְאוּרֵי אֹור בְּלִבָּדָם וְשׁוֹלְטִים, וּמֵהֶם
מְאִירִים כָּלֵם לְמַטָּה.

וכד נפיק שפּתא גניזין (אנון) מאורי אור דלא אתגליין. ומאורי האש שולטין כל חד וחד על דוכתייהו. אימתי שולטין במוצאי שבת עד מעלי יומא דשבתא. ועל דא אצטריכו לאתנהרא מההוא שרגא במוצאי שבת.

תרגום לעברית

וכשיוצאת שבת, נגנזים [אותם] מאורי אור שלא מתגלים, ומאורי האש שולטים כל אחד ואחד על מקומם. מתי שולטים במוצאי שבת? עד ערב יום השבת. ועל זה צריכים להיות מוארים מאותו הנר במוצאי שבת.

טקסט הזוהר

והחיות רצוא ושוב. דלא יכיל עינא למשלט בהו בגין דאנון רצוא ושוב. חיות דאתגליין אנון דההוא אופן קאים בגווייהו, ומאן איהו דא מטטרון דאיהו רב ויקיר משאר אלין (נ"א חיילין), ועלאה חמש מאה פּרסי. חיות דמטמרן אנון (רביעאן) תחות תריין אתון עלאין דאתכסין. י"ה אתון שליטין על ו"ה. אלין רתיכא לאלין. וההוא טמירא לכל טמירין דלא אתידע כלל שליט על כלא ורכיב על כלא. חיות דאתגליין אנון לתתא תחות אלין עלאין דמטמרן, ואתנהרן מנייהו, ונטלין בגינייהו.

תרגום לעברית

והחיות רצוא ושוב, שלא יכולה העין לשלט בהם בגלל שהם רצוא ושוב. חיות שמתגלות הם של אותו האופן נמצא בתוכם, ומיהו זה? מטטרו"ן, שהוא גדול ונכבד משאר אלה [נ"א הצבאות], ועליון חמש מאות פּרסות. חיות שמסתרות הן [רבוצות] תחת שתי אותיות עליונות שמתכסות. י"ה אותיות שולטות על ו"ה. אלה מרכבה לאלה. ואותו הטמיר של כל הטמירים שלא נודע כלל שולט על הכל ורוכב על הכל. החיות שמתגלות הם למטה תחת אלה העליונות שנסתרות ומוארות מהן, ומתנהגים בגללם.

חיות עלֵאִין כָּלֵהוּ כָּלִילָן (בראשית לג ע"ב) בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְעַלֵּיהוּ כְּתִיב יְהִי מְאֹרֶת
בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְהָיוּ לְמְאֹרֹת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם. כָּלֵהוּ תַלְיִין בְּהֵהוּא רָקִיעַ הַשָּׁמַיִם. רָקִיעַ
שָׁעַל גְּבִי הַחַיּוֹת דָּא הֵהוּא דְכְּתִיב, (יחזקאל א) וּדְמוּת עַל רֹאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרֶחַ
דָּא הֵהוּא קַדְמוֹן (נ"א ה' קדמאה).

תרגום לעברית

הַחַיּוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת כָּלָן כָּלִילֹת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְעַלֵּיהֶם כְּתוּב יְהִי מְאֹרֶת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם,
וְהָיוּ לְמְאֹרֶת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם. כָּלָם תַּלְוִיִּים בְּאוֹתוֹ רָקִיעַ הַשָּׁמַיִם. הָרָקִיעַ שָׁעַל גְּבִי
הַחַיּוֹת, זֶה אוֹתוֹ שֶׁכְּתוּב (יחזקאל א) וּדְמוּת עַל רֹאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרֶחַ. זֶה אוֹתוֹ
קַדְמוֹן [נ"א: ה' הקדמון].

טקסט הזוהר

דְּהָא מִתְמָן וְלִהְלָאָה לִית מָאן דִּיכִיל לְאַסְתְּכָלָא וּלְמַנְדַּע. מְאִי טַעְמָא מְשׁוּם דְּאִיהוּ סְתִים
בְּמַחְשָׁבָה. וּמַחְשָׁבָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא טְמִירָא סְתִימָא עֲלָאָה. מַחְשָׁבָה דְּכַר נָשׁ בְּכָל
עֲלָמָא (ס"א לא יכיל) לְאַתְדַּבְּקָא וּלְמַנְדַּע לָהּ. מְלִין דִּתְלִין בְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה לִית מָאן
דִּיכִיל לְאַתְדַּבְּקָא לוֹן. מַחְשָׁבָה (עלאה) מְמַשׁ עַל אַחַת כַּמָּה וּכַמָּה. לְגוּ מִן מַחְשָׁבָה מָאן
אִיהוּ דְּעַכִּיד רַעֲיוֹנִי. דְּהָא לִית סוּכְלָתָנוּ לְמִשְׁאֵל כָּל שָׁכֵן לְמַנְדַּע.

תרגום לעברית

שְׁהָרִי מְשִׁם וְהִלָּאָה אֵין מִי שְׁיָכוּל לְהַסְתַּכֵּל וּלְדַעַת. מָה הַטַּעַם? מְשׁוּם שֶׁהוּא נִסְתָּר
בְּמַחְשָׁבָה, וּמַחְשָׁבַת הַקּוּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא טְמִירָה וְנִסְתָּרַת עֲלִיוֹנָה. מַחְשָׁבַת בֶּן הָאָדָם בְּכָל
הָעוֹלָם [לא יכול] לְהַתְדַּבֵּק וּלְדַעַת אוֹתָהּ. דְּבָרִים הַתְלִוִיִּים בְּמַחְשָׁבָה עֲלִיוֹנָה אֵין מִי
שְׁיָכוּל לְהַשִּׁיג אוֹתָם. הַמַּחְשָׁבָה [עליונה] מְמַשׁ עַל אַחַת כַּמָּה וּכַמָּה. לְפָנִים מִהַמַּחְשָׁבָה
מִיָּהוּ שְׁעוֹשָׂה רַעֲיוֹנוֹת? שְׁהָרִי אֵין הַשְׁכָּלָה לְשִׂאל, וְכָל שָׁכֵן לְדַעַת.

אִי'ן סו'ף לִית בֵּיה רְשומָא כָּלל וְלֹא תִלִּיא שְׁאַלְתָּא בֵּיה וְלֹא רְעִינָא לְאַסְתְּכִלוּתָא דְמַחְשָׁבָה כָּלל. מְגוֹ סְתִימָא דְסְתִימָא, מְרִישׁ נְחִיתוֹ דְּאִין סוֹף, נְהִיר נְהִירוֹ דְּקִיק וְלֹא יָדִיעַ. סְתִים בְּסְתִימוֹ (נ' א' ברשימו) כְּחִדּוּדָא דְמַחְטָא. רְזָא סְתִימָא דְמַחְשָׁבָה לֹא יָדִיעַ עַד דְּאַתְפֹּשֵׁט נְהִירוֹ מִנִּיהּ. בְּאַתֵּר דְּאִית בֵּיה רְשִׁימִין דְּאַתְוִון כְּלָהוּ. מִתְמָן נִפְקָן.

תרגום לעברית

בְּאִי'ן סו'ף אִין בּוֹ רֶשֶׁם כָּלל, וְשְׁאַלָה לֹא תִלוּיָהּ בּוֹ, וְלֹא רְעִינִין לְהַסְתְּכִלוּת הַמַּחְשָׁבָה כָּלל. מִתּוֹךְ נִסְתֵּר הַנִּסְתֵּר, מִרְאשׁ תַּחְתִּית שֶׁל הָאִין סוֹף, מֵאִיר אֹר דְּקִיק וְלֹא יָדוּעַ, נִסְתֵּר בְּסִתֵּר [נ' א' ברשם] כְּחֵד הַמַּחְט. סוּד נִסְתֵּר שֶׁל הַמַּחְשָׁבָה לֹא יָדוּעַ, עַד שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט מִמֶּנּוּ אֹר. בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רְשומִים שֶׁל כָּל הָאוֹתִיּוֹת, מִשָּׁם יוֹצְאִים.

טקסט הזוהר

בְּרִישׁ כְּלָא. א רִישָׁא וְסוּפָא דְכָל דְּרָגִין. רְשִׁימוֹ דְּאַתְרֵישִׁים בֵּיה דְּרָגִין כְּלָהוּ. וְלֹא אֶקְרִי אֶלָּא אֶחָד. לְאַחְזָא דְּאַף עַל גַּב דְּאִית בֵּיה דִּיוֹקְנִין סְגִיָּאִין לָאוּ אִיהוּ אֶלָּא חַד. וְדַאי אִיהוּ אֶת דְּעֶלְאִין וְתַתְּאִין תִּלְיִין בֵּיה. רִאשִׁיתָא דְּאֶל'ף טְמִירוֹ דְּרָזָא דְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה. וְהָהוּא אֶתְפֹּשֵׁטוֹ דְּהָהוּא רְקִיעַ עֲלָאָה כְּלָא סְתִים בְּהָהוּא רִישָׁא. בְּגִין דְּכַד נִפִּיק א' מֵהָאִי רְקִיעַ בְּדִיוֹקְנָא דְּרָזָא דְּרִישָׁא דְּמַחְשָׁבָה נִפְקָא. בְּהָהוּא אֶמְצָעִיתָא דְּאֶל'ף שִׁית דְּרָגִין כְּלִילָן בֵּיה רְזָא דְּכָלָהוּ חִיּוֹת טְמִירִין עֲלָאִין (ס' א' דְּסִלִּיקוֹן) (ס' א' דְּתִלְיִין) מְגוֹ מַחְשָׁבָה.

תרגום לעברית

בְּרִאשׁ הַכֹּל. א רִאשׁ וְסוֹף שֶׁל כָּל הַדְּרָגוֹת. הָרֶשֶׁם שֶׁנִּרְשָׁמִים בּוֹ כָּל הַדְּרָגוֹת, וְלֹא נִקְרָא אֶלָּא אֶחָד. לְהִרְאוֹת שְׁאֵף עַל גַּב שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דְּמִיּוֹת רַבּוֹת, אִינוּ אֶלָּא אֶחָד. וְדַאי הִיא הָאוֹת שְׁעִלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים תִּלוּיִים בָּהּ. רִאשִׁית שֶׁל אֶל'ף, סִתֵּר שֶׁל סוּד הַמַּחְשָׁבָה הָעֲלִיוֹנָה. וְאוֹתָהּ הִתְפַּשְּׁטוֹת שֶׁל אוֹתוֹ רְקִיעַ עֲלִיוֹן, הַכֹּל נִסְתֵּר בְּאוֹתוֹ הָרִאשׁ. בְּגִלְל שְׁכֻשְׁיוּצָאֵת א'

מִרְקִיעַ הַזֶּה, בְּדָמוֹת שֶׁל סוּד רֹאשׁ הַמִּחְשָׁבָה יוֹצֵאת. בְּאוֹתוֹ אֲמַצֵּעַ שֶׁל אֶל"ף כְּלוּלִים בּוֹ
שֵׁשׁ דְּרָגוֹת, סוּד שֶׁל כָּל הַחַיּוֹת הַנִּסְתָּרוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת [ס"א שְׁעוֹלוֹת] [ס"א שְׁתִּלּוּיּוֹת]
מִתּוֹךְ הַמִּחְשָׁבָה.

טקסט הזוהר

חַד נִהִירוֹ דְּנִהִיר וְאַתְגָּנִיז. דְּהָא נִהִירוֹ דְּאֵת (ט) דְּבִרְאשִׁית (ס"א ב' דְּבִרְאשִׁית). חוּם
הַיּוֹם דְּהוּא אֲבָרְהָם יְתִיב פֶּתַח הָאֵהָל דְּאִיהִי פֶתַח מִתְּתָא לְעִילָא. וְחוּם הַיּוֹם נִהִיר עַל
הַהוּא פֶתַח וְנִהִיר מִתְּתָא.

תרגום לעברית

אוֹר אֶחָד שְׁמַאִיר וְנִגְנֹז, זֶה אוֹר שֶׁל אוֹת ט שֶׁל בִּרְאשִׁית. חֵם הַיּוֹם שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב אֲבָרְהָם
פֶּתַח הָאֵהָל, שֶׁהוּא פֶתַח מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, וְחֵם הַיּוֹם מַאִיר עַל אוֹתוֹ פֶתַח וּמַאִיר מִשָּׁם.

טקסט הזוהר

תְּנִינָא נִהִירוֹ דְּאִזִּיל לְאַתְחַשְׁכָּא לְעֵת פְּנוֹת עָרֵב. רָזָא דְּצִלוּתָא דִּיצְחָק לְאַתְקָנָא הָאִי
דְּרָגָא דְּכִתִּיב, (בִּרְאשִׁית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה לְפָנוֹת עָרֵב. אֲסַתְּכִלוּתָא דְּעָרֵב
וְחִשׁוּכָן כְּלָהוּ לְגִבְיָהּ. בְּהָאִי פְנוֹת עָרֵב וְאֲסַתְּכֵל נ"א אֲסַתְּחֵן יַעֲקֹב בְּהָהוּא מִמְּנָא דְּעָשׂוּ.

תרגום לעברית

שְׁנִי, אוֹר שֶׁהוּלֵךְ לְהִיּוֹת חֲשׁוֹף לְעֵת פְּנוֹת עָרֵב. הַסוּד שֶׁל תְּפִלַּת יִצְחָק לְהִתְקִין דְּרָגָה
זוֹ, שְׁכָתוֹב (בִּרְאשִׁית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה לְפָנוֹת עָרֵב. הַסְתְּכִלוּתָא שֶׁל עָרֵב,
וְחִשׁוּכִים כָּלָם אֲצִלוּ. בְּפָנוֹת הָעָרֵב הַזֶּה הַסְתְּכֵל יַעֲקֹב בְּאוֹתוֹ מִמְּנָה שֶׁל עָשׂוּ.

◆ הקטע מתחיל בדף זה וממשיך בדף הבא (כ"א ע"ב) ◆

טקסט הזוהר

תְּלִיתָא נִהִירוֹ דְּכָלִּיל תִּרְיִן

שְׁלִישִׁי, אֹר שְׂכֹלֶל שְׁנֵי אֱלֹ, אֹר שְׁמַאִיר בְּרַפּוּאָה, סוֹד הַכְּתוּב בְּיַעֲקֹב (בראשית לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. וַדַּאי כְּשֶׁנִּכְלָל בָּאוֹתוֹ פְּנוֹת עָרֵב. מִכָּאן וְהִלָּאָה וְהוּא צִלַּע עַל יִרְכּוֹ. זֶהוּ נִצַּח יִשְׂרָאֵל. עַל יִרְכּוֹ, יִרְכּוֹ כְּתוּב וְלֹא יִרְכּוֹ, זֶה דְּרָגָה רַב־עֵיט, שֶׁלֹּא הִתְנַבֵּא אִישׁ מִשָּׁם עַד שֶׁבָּא שְׁמוּאֵל, וְעָלָיו כְּתוּב (שמואל א טו) וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל וְגו'. אֲזַי נִתְקַן שְׁהִיָּה חֲלָשׁ כְּשֶׁהִסְתַּכֵּן יַעֲקֹב אֲבִינוֹ עִם הַמִּמְנָה שֶׁל עֲשׂוֹ. וַיִּגַּע בְּכַף יִרְכּוֹ. כְּשֶׁבָּא אֲצֵל יַעֲקֹב, לָקַח כֶּחַ מֵאוֹתוֹ פְּנוֹת עָרֵב בְּדִין הַקֶּשֶׁה. וַיַּעֲקֹב הָיָה נִכְלָל בּוֹ וְלֹא יָכַל לוֹ. וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכַל לוֹ וַיִּגַּע בְּכַף יִרְכּוֹ. לָקַח תְּקֵף הַדִּין מִשָּׁם, בְּגִלְלֵי שִׁירָה הוּא מְחוּץ לַגּוֹף. שִׁיעֲקֹב הָיָה גוֹף, וְגוּפוֹ הָיָה כְּלוּל בְּסוֹד שֶׁל שְׁתֵּי דְרָגוֹת בְּסוֹד שֶׁנִּקְרָא אָדָם. כִּיּוֹן שֶׁלָּקַח תְּקֵף מְחוּץ לַגּוֹף, מִיָּד - וַתִּקַּע כַּף יִרְכּוֹ יַעֲקֹב.

מקור ומהדורה

הטקסט הארמי והתרגום לעברית: אתר תורת אמת (toratemetfreeware.com) — © ר' פנחס ראובן שליט"א.

מופץ שלא למטרות רווח, בכפוף לרישיון Creative Commons ייחוס – שימוש לא מסחרי – שיתוף זהה 2.5 (CC BY-NC-SA 2.5):
creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5

עיצוב הדף: זוהר היומי.